

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/188/2024
Identifikačné číslo spisu:	8120201001
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8120201001.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. H. Y., narodenej XX. R. XXXX, T., Š. X, zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Komkom, Prešov, Hlavná 27, proti žalovanému Mestu Prešov, Prešov, Hlavná 73, IČO: 00 327 646, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Prešov, Hlavná 89, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/3/2020 a o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2023 sp. zn. 20Co/12/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2023 sp. zn. 20Co/12/2022 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 22. októbra 2021 č. k. 14C/3/2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. októbra 2021 č. k. 14C/3/2020 - 91 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti na parcele CKN č. XXXX/X- ostatná plocha o výmere 110 m², zapísanej na LV č. XXXX k. ú. T. a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že rodičia žalobkyne nadobudli vlastnícke právo k parcele mpč. XXXX/X vo výmere 496 m² na základe kúpnej zmluvy z 30. septembra 1954, ktoré previedli na žalobkyňu kúpnu zmluvou zo 07. júla 1971. Zo situačného plánu (č. l. 78) vyplýva, ako sú situované parcely č. XXXX, XXXX a XXXX/X, pričom súčasne z pripojeného spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/45/2019 vyplýva tvrdenie žalobkyne, že parcelu č. XXXX/X nadobudli rodičia žalobkyne na základe zámennej zmluvy ako náhradu za to, že „vypustili“ časť svojej parcely za účelom výstavby cestnej komunikácie. Žalobkyňa avšak dané tvrdenie nepreukázala, žiadnu listinu súdu nepredložila a ďalej tvrdila, že jej rodičia si zakúpený pozemok oplotili, vrátane parcely č. XXXX/X a tento nerušene užívali, na základe čoho prišlo k vydržaniu predmetnej parcely. Z vyjadrenia žalobkyne z 21. mája 2020 však vyplývalo, že parcela č. XXXX/X nebola nikdy samostatná, ani plotom ohradená a žalobkyni nie je známe, ako bola predmetná parcela zapísaná v katastri nehnuteľností. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním z predložených listín za preukázané, že predmetom kúpnych zmlúv bola pôvodná parcela č. XXXX/X, pričom parcela č. XXXX/X, ktorá mala byť predmetom vydržania,

vznikla z pôvodnej mpč. XXXX/X, ktorá bola vo výlučnom vlastníctve Československého štátu v správe Jednotného národného výboru, v súčasnosti mesta Prešov. Súčasne z geometrického plánu vyplýva rozdelenie parcely č. XXXX/X s tým, že zostatková parcela č. XXXX/X bola zapísaná na žalovaného. Žalobkyňa nešpecifikovala a nepreukázala, od akej právnej skutočnosti odvíja začiatok plynutia vydržacej doby a okamih jej uplynutia. Súd prvej inštancie mal za to, že neboli kumulatívne naplnené podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva z titulu vydržania, ktorými sú spôsobilý predmet vydržania, dobromyseľnosť nadobúdateľa a uplynutie vydržacej doby a to aj za predpokladu, že by súd pripustil uplynutie vydržacej doby k parcele č. XXXX/X ako predmetu spôsobilému vydržania a to z dôvodu absencie dobromyseľnosti žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu titulu, na základe ktorého mala ona alebo jej právni predchodcovia vstúpiť do držby predmetnej nehnuteľnosti, z čoho by bolo možné odvíjať ich dobromyseľnosť. V kontexte uvedeného poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/17/2016 z 24. apríla 2017, z ktorého vyplýva, že pri posúdení dobromyseľnosti držiteľa nemožno vychádzať len zo subjektívneho vnímania držiteľa, ale právne relevantnou je tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu, prípadne aj len domnelého nadobudnutia vlastníctva. Uzavrel, že existenciu takejto skutočnosti žalobkyňa nepreukázala a preto nemohla byť dobromyseľná v otázke držby parcely č. XXXX/X, na základe čoho žalobu žalobkyne zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. marca 2023 č. k. 20Co/12/2022 - 124 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a poukázal na skutočnosť, že dôkazná iniciatíva súdu je vzhľadom na dispozičný princíp, princíp kontradiktórnosti konania a zásadu formálnej pravdy obmedzená. Rovnako tak opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/17/2016 z 24. apríla 2017 a zdôraznil, že posúdenie toho, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len zo subjektívnych predstáv držiteľa. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva (Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo260/2008 zo dňa 10. decembra 2008). Odvolací súd mal za to, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvedený správny právny záver, pričom odkázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie ako na náležité a presvedčivé. Odvolací súd v kontexte dobromyseľnosti ďalej uviedol, že otázka existencie dobrej viery držiteľa sa posudzuje z hľadiska objektívneho, t. j. podľa toho, či držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať, nemal a nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vlastníckemu právu patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu toto právo patrí. Nejde preto o držbu dobromyseľnú, pokiaľ držiteľ vedel od počiatku o skutočnostiach objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) spôsobilých vyvolať pochybnosti o tom, že mu toto právo patrí. Pre naplnenie podmienok vydržania bez ďalšieho nepostačuje len užívanie pozemku alebo vykonávanie práva. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať iba z okolností, z ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda alebo právo, ktoré vykonáva patria. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva (nadobúdací titul i keď neplatný, napr. kúpna alebo darovacia zmluva). Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie mal za to, že na základe vykonaného dokazovania nemožno usudzovať na dobromyseľnosť žalobkyne, keďže táto nepreukázala titul nadobudnutia držby nehnuteľnosti s tým, že len užívanie nehnuteľnosti bez ďalšieho nepostačuje na vyvolanie účinkov vydržania. Rovnako tak v kontexte účinkov vydržania nemožno zohľadňovať iba okolnosť, že vlastníč nehnuteľnosti sa ochrany svojho práva nedomáhal, pričom odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že v katastri nehnuteľností ako verejnom registri bol pozemok evidovaný ako mpč. XXXX/X teraz parc. CKN XXXX/X o výmere 110 m². Zo zmluvy, na základe ktorej nadobúdali vlastníctvo právni

predchodcovia žalobkyne, nevyplyva nadobúdanie vlastníctva k mpč. XXXX/X k. ú. T., pričom dôležitou okolnosťou je aj nezanedbateľná výmera dotknutého pozemku 110 m² ku výmere už vo vlastníctve žalobkyne (jej právnych predchodcov) priľahlého pozemku celkovo 558 m², čo by pri bežnej obozretnosti malo vyvolávať pochybnosti o dobromyseľnosti užívania oboch pozemkov. K namietanému nevykonaniu dokazovania výsluchom svedkov odvolací súd uviedol, že žalobkyňa počas celého konania nepožiadala súd o predvolanie svedkov ani ich prítomnosť na pojednávaní nezabezpečila, preto súd prvej inštancie pokiaľ navrhovaný dôkaz nevykonával, postupoval správne a v tomto smere mu nemožno nič vytknúť. Vo vzťahu k výsluchu svedkov, ako aj k navrhovanej ohliadke, je potrebné podotknúť, že vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena titulu vstupu do držby navrhované dôkazy nemohli prispieť k inému posúdeniu, než ku ktorým dospel súd prvej inštancie. O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP s poukazom na § 396 CSP a úspešnej strane priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie nerešpektoval ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR a stanoviská a nálezy Ústavného súdu SR, čo je potrebné považovať za prejav svojvôle a formalizmu. Dovolateľka mala za to, že § 134 zákona č. 40/1965 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „Občiansky zákonník“) je potrebné vykladať tak, aby bola podporená zákonná intencia viesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym. Za ústavne konformný nemožno považovať taký výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. obmedzuje. Dovolateľka odkázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015 a uviedla, že pri výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, pričom nemôže byť rozhodujúce, že pri tom nesplnil zákonné podmienky s tým, že za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať nadobudnutie v súlade s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolateľky možno jej držbu spornej parcely považovať za oprávnenú, pričom vychádzala zo skutočností, že predmetná parcela bola odkúpená jej matkou ako reálne vydelená časť, ktorú následne rodičia dovolateľky oplotili, postavili dom a nerušene užívali od roku 1954. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cod/954/2005, sp. zn. 22Cod/2211/2000, sp. zn. 22Cdo/488/2004, sp. zn. 22Cdo/2004/2004, sp. zn. 22Cdo/386/2000, v zmysle ktorých sa dovolací súd viackrát zaoberal otázkou vydržania s tým, že samotná skutočnosť, že držiteľ pozemku si nenechal vytýčiť hranice pozemku a nezistil tým, že drží aj časť pozemku, ktorého nie je vlastníkom, nie je dôvodom na označenie jeho držby za nepoctivú alebo neoprávnenú. Všeobecne platí, že pokiaľ sa nadobúdateľ chopí držby časti susednej parcely, ktorú nenadobudol, môže byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je vlastníkom i tejto časti, pričom záleží aj na tvare pozemku a jeho umiestnení, spoločné oplotenie, rozsah užívania právnych predchodcov atď. Uvedené môže nasvedčovať objektívnej ospravedlniteľnosti omylu. Pôjde vždy o posúdenie konkrétnej veci a dôraz je treba klásť na starostlivé zváženie všetkých okolností, ich uvedenie v odôvodnení rozsudku. Dovolateľka ďalej uviedla, že vnútorné presvedčenie subjektu nemôže byť samo o sebe predmetom dokazovania. Dovolateľka mala za to, že skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní (NS ČR sp. zn. 32Cdo/4779/2010) a zdôraznila, že súd má aj vlastné procesné oprávnenia integrovať do sporu tak, aby zistený skutkový stav v čo najvyššej možnej miere korešpondoval s reálnym hmotnoprávnym pomerom sporových strán. V nadväznosti na namietané porušenie § 420 písm. f) CSP dovolateľka bola názoru, že rozhodnutia súdov nižších inštancií vykazujú vady neurčitosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Na základe uvedeného dovolateľka žiadala zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznanie nároku na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že dovolanie žalobkyne je nedôvodné a nespĺňa zákonné podmienky na podanie dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalobkyňa podľa názoru žalovaného neuviedla v podanom dovolaní žiadnu konkrétnu právnu otázku riešenú dovolacím súdom a ani neuviedla v čom sa riešenie tejto právnej otázky odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe a ani neoznačila konkrétno stanovisko alebo judikát, od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť a ani neuviedla, ako mala byť údajná otázka riešená. Uviedol, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemožno odôvodniť všeobecným poukazom na nerešpektovanie nejakej údajnej

ustálenej judikatúry bez toho, aby bola konkrétne označená. Zdôraznil, že žalobkyňa poukázala len na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, kde sa nejedná o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu SR. Žalovaný mal ďalej za to, že dovolateľka taktiež neodôvodnila podanie dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď neuviedla v čom mal spočívať nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Na základe uvedeného žiadal žalovaný dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť. V prípade posúdenia dovolania ako prípustného poukázal žalovaný na skutočnosť, že žalobkyňa v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 9C/45/2019 a tomto konaní tvrdila rozdielne skutočnosti, pričom žiaden nadobúdaci titul k pozemku CKN p. č. XXXX/X nijako nepreukázala. Žalovaný poukázal na to, že na LV č. XXXX, k. ú. T., bol pozemok CKN p. č. XXXX/X zapísaný ako vo vlastníctve mesta Prešov, pričom vlastnícke právo mesta Prešov nebolo nikdy spochybnené a preto nemohlo prísť k vydržaniu pozemku neznámeho vlastníka. Žalobkyňa nemohla zároveň byť dobromyseľná, nakoľko ona alebo jej rodičia museli z LV č. XXXX, k. ú. T. vedieť, že predmetný pozemok im nepatrí, ale patrí mestu Prešov. V otázke žalobkyňou navrhovaných svedkov táto nespĺnila podmienky návrhu na vykonanie dôkazu, nakoľko neuviedla vzťah svedkov ku konaniu, k čomu sa majú vyjadriť, čo má ich výsluch preukázať. Žalovaný z uvedených dôvodov za predpokladu prípustnosti dovolania žiadal dovolanie podľa § 448 CSP zamietnuť.

5. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/130/2023 z 28. mája 2024 (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) bolo dovolanie žalobkyne zamietnuté. Podľa najvyššieho súdu žalobkyňa neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), pretože procesný postup súdov bol v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd uzavrel, že nie je relevantný z hľadiska prípustnosti dovolania, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke výkladu § 134 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd zdôraznil, že súdy vykonali náležité dokazovanie, aby dospeli k spoľahlivému právnomu záveru o preukázaní/nepreukázaní dobromyseľnosti dotknutých strán sporu a v posudzovanej veci sa neodklonili od podstaty všeobecných právnych záverov a hľadísk, z ktorých je potrebné vychádzať pri posudzovaní dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľnosti vo vzťahu k možnosti jej vydržania, definovaných ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Záver súdov nižších inštancií, že „žalobkyňa a ani jej právni predchodcovia nemohli byť dobromyseľní, keďže v konaní neboli preukázané okolnosti svedčiace o právnom dôvode nadobudnutia (kúpna zmluva, zámenná zmluva a pod.), z ktorých by bolo možné odvodiť dobromyseľnosť žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov, pričom žalobkyňa v tomto ohľade neuniesla dôkazné bremeno a nepreukázala, z akého konkrétneho titulu mali jej právni predchodcovia, resp. ona sama vstúpiť do držby, teda od čoho odvíjala svoju dobromyseľnosť“, spočíval v správnom právnom posúdení sporu. Na uvedenom základe podané dovolanie vyhodnotil ako nedôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. Na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom z 21. novembra 2024 sp. zn. III. ÚS 438/2024 - 29 rozhodol, že rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/130/2023 z 28. mája 2024 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

6.1. Ústavný súd v odôvodnení nálezu uviedol, že na okolnosti týkajúce sa nadobúdacieho titulu, ktorým môže byť aj domnelá kúpna zmluva, má súd prihliadnuť ako na jednu z mnohých okolností pri posudzovaní splnenia podmienok vydržania. Ďalej uviedol, že výklad § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka okresného a krajského súdu vylučujúci dobromyseľnosť držiteľov len preto, že nepreukázali nadobúdaci titul, predmetom ktorého by bol sporný pozemok, popiera zmysel vydržania, ktorým je nadobudnutie vlastníctva inak ako na základe bezvadného nadobúdacieho titulu. Konštatoval, že najvyšší súd mlčky považoval tento výklad za právne správny a nedobromyseľnosť držiteľov odôvodnil skutkovými okolnosťami, ktoré boli v zjavnom rozpore s obsahom vyjadrení a ktoré napriek tomu, že súdy nedokazovali okolnosti podstatné pre posúdenie ospravedlniteľného omylu držiteľov v tom, že

užívajú cudzí pozemok, považoval za dostatočné.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietala nevykonanie ňou navrhovaného dokazovania, nesprávne vyhodnotenie dôkazov a s tým súvisiace nedostatky v zistenom skutkovom stave a naň nadväzujúce skutkové závery súdov nižších inštancií.

12. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu), namietajúc nesprávne právne posúdenie dobromyseľnosti držby a bola názoru, že treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, pričom nemôže byť rozhodujúce, že pri tom nesplnil zákonné podmienky s tým, že za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať nadobudnutie v súlade s dobrými mravmi.

13. Dovolaateľka v priebehu celého konania predkladala nižším súdom na posúdenie identickú argumentáciu, že vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti nadobudla vydržaním, keď rodičia žalobkyne kúpnu zmluvou z roku 1954 nadobudli vlastnícke právo k pozemku - parcela mpč. XXXX/X vtedy s výmerou 496 m² a od roku 1976 s výmerou 558 m² a tento kúpnu zmluvou z roku 1971 previedli na žalobkyňu a tvrdila, že aj sporný pozemok jej rodičia v roku 1954 oplotili a užívali ho spolu s pozemkom vo výmere 496 m².

14. Zmyslom poskytnutia súdnej ochrany bolo teda skúmanie dobromyseľnosti držiteľov už pri vstupe do držby.

15. Nesprávnym procesným postupom podľa § 420 písm. f) CSP je aj také odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, v rámci ktorého došlo k porušeniu zásady voľného hodnotenia dôkazov.

16. Voľné hodnotenie dôkazov sa opiera o povinnosť súdu vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez zreteľa na to, či potvrdzujú, alebo vyvracajú tvrdenia účastníkov a v neposlednom rade tiež o zásady formálnej logiky. Zásada voľného hodnotenia dôkazov však má svoje limity. Súd je totiž pri hodnotení dôkazov viazaný skutkovým stavom veci a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami

súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (III. ÚS 332/09).

17. Spor je od svojho počiatku charakteristický konštantným nesúhlasom žalobkyne s metodológiou súdov nižších inštancií ohľadom hodnotenia dôkazov týkajúcich sa dobromyseľnosti rodičov žalobkyne pri vstupe do držby.

18. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním museli byť splnené tri základné podmienky: oprávnenosť držby, nepretržitosť držby počas vydržacej doby a uplynutie zákonom stanovenej vydržacej doby. Súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu je konštantná v názore spočívajúcom v tom, že predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/287/2006). Dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu). Nie je vylúčené, aby k vydržaniu vlastníckeho práva došlo na základe putatívneho právneho titulu. Je ale potrebné posúdiť, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu prejednávaneho prípadu po každom vyžadovať, nemal po vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Do držby sa vstupuje nie na základe právneho úkonu, ale získaním skutočnej moci nad vecou.

19. V rámci hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi ústavný súd upriamil pozornosť na skutočnosť, že skutkové okolnosti boli v zjavnom rozpore s obsahom vyjadrení a že súdy nižších inštancií nedokazovali okolnosti podstatné pre posúdenie ospravedlniteľného omylu držiteľov v tom, že užívajú cudzí pozemok. Ústavný súd zároveň konštatoval, že výklad § 130 a § 134 Občianskeho zákonníka súdov nižších inštancií vylučujúci dobromyseľnosť držiteľov len preto, že nepreukázali nadobúdaci titul, predmetom ktorého by bol sporný pozemok, popiera zmysel vydržania, ktorým je nadobudnutie vlastníctva inak ako na základe bezvadného nadobúdacieho titulu.

20. Riadiac sa právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v kasačnom náleze (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde), rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené, dovolací súd uzatvára, že súdy nižších inštancií nevykonali dokazovanie v náležitom rozsahu, keď nevyhoveli návrhom žalobkyne na vykonanie dokazovania obhliadkou predmetnej nehnuteľnosti a výsluchom svedkov - susedov žalobkyne navrhnutých pre preukázanie dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobkyne, napriek tomu, že týmito dôkazmi možno najautentickejšie preveriť okolnosti vstupu držiteľov do držby a to, či sa mohli objektívne domnievať, že vzhľadom na umiestnenie a členenie pozemkov v teréne bol predmetom kúpnych zmlúv aj sporný pozemok.

21. Na uvedenom základe dovolací súd dospel k záveru, že je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zrušiť z dôvodu porušenia práva žalobkyne na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

22. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť opodstatnenosť uplatnenej vlastníckej žaloby so zreteľom na právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto uznesení. Súd prvej inštancie v ďalšom konaní svoje rozhodnutie riadne odôvodní tak, aby obsahová (materiálna) náplň ich rozhodnutí založila nielen ich zrozumiteľnosť, ale aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudkov musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení nemôže

chýbať žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, ktoré odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posúdi a náležite vyhodnotí. Rozhodnutie odvolacieho súdu musí obsahovať náležitosti uvedené v § 393 CSP, musí byť logické a presvedčivé. Osobitnú pozornosť bude odvolací súd venovať pre sporové súdne konanie relevantným argumentom odvolateľky.

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.